

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. Ioannis Azorii Lorcitani, Societatis Iesv Presbyteri Theologi, Institvtiones Morales

In Qvibus Vnivers[a]e Qvaestiones ad Conscientiam recte aut prauè
factorum pertinentes, breuiter tractantur

Azor, Juan

Coloniae Agrippinae, 1616

2. De potestate quam habent Cardinales in Romano Pontifice eligendo.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14007

Presbyteri, & tertio loco Diaconus Ecclesie Romanæ in hunc modum: *Cælius Rusticus Episcopus Menturvensis subscripsit, & consensit Synodalibus constitutis, atque in hac me profiteor manere sententia.* Deinde, *Cælius Laurentius Archiepiscopus Tituli S. Praxedis huius subscripsit, & consensit Synodalibus constitutis, atque in hac me profiteor sententia manere.* Deinde subscriptio Diaconatus: *Cyprianus Diaconus S. R. E. regionis septima, huius subscripsit, & consensit Synodalibus constitutis, atque in hac me profiteor manere sententia.*

Cardinalium igitur est in Concilio definire, & subscribere non solum commisso & mandato sibi, sed etiam ordinario iure, id est, ratione dignitatis in qua sunt constituti. Nam quamvis Presbyteri, aut Diaconi tantummodo sint, iurisdictionem tamen, & administrationem habent.

CAP. II.

De potestate, quam habent Cardinales in Romano Pontifice eligendo.

Primo quaeritur, An Cardinalium sit, Rom. Pont. eligere? Ceteri iuris est penes eos esse potestatem eligendi Rom. Pont. ut constat ex *Alex. III. c. licet, de elect. & Greg. X. in Conc. Generali Lug. c. ubi periculum, de elect. in 6. & Cle. V. in Conc. Vienn. Clem. I. Ne Romani, de elect. Ex Nicolao I. ut habeat in c. In nomine d. 23.*

Porro formula eligendi Pontificem, fere traditur in c. *Ubi periculum, ubi præcipue leges, quæ in eo eligendo feruari debent, sequentes continentur.* Prima est, ut ad Rom. Pont. eligendum Comititia habeantur in loco idoneo, ubi Pontifex cum sua Curia residens, causarumque & litterarum Apostolicarum audientiam habens, mortuus fuerit; quod si in villa, pago, aut oppido obierit, & propterea commode ibidem comitia haberi nequiverint, in vrbe, in cuius diocesi, villa, pagus, vel oppidum fuerit, habeantur, nisi factis interdicta sit, qua causa in viciniore vrbe non interdicta, ipsa electio fieri debet. Si vero ipsa audientia in alio loco fuerit, tunc non ubi Pontifex decesserit, sed ubi eadem audientia fuerit, futuri Pontificis creatio fiat. Secunda lex seruanda in electione Pontificis hæc est: ut mortuo Pontifice comitia non habeantur, nisi decem dierum, ut minimum, spatio interiecto, quo tempore & Card. absentes expectari, & nouendiales exequie demortui Pontificis per Card. præsentibus celebrari debent. Tertia: ut Card. omnes quauis ratione à Conclauis absentes, nullum ferendorum suffragiorum ius habere possint. Quarta, ut non solum Card. absentes, sed & omnes cuiusuis ordinis, & conditionis homines in Rom. Pont. creati queant. Quinta lex: ut finitis nouendialibus, factisque die decimo tunc sancto spiritui factis omnes Card. qui adsunt, siue absentes adueniant, siue secus, in Palatio, in quo mortuus Pontifex habitabat, loco tuto undique concluso, & optime custodito, quod Conclauis vocant recludantur, cum duob. tantum famulis, qui eis necessaria subministrant: quo in loco comitia habeantur: nec alicui præterea fas sit locum ingredi, vel egredi, nisi infirmitatis causa, certisque quibusdam hominibus, quorum opera in Conclauis existentibus maxime est necessaria. Is porro locus Conclauis nullum intermedium parietem habeat, sed omnes Card. in cellis suis lanceis distinctis pannis ipsi incolant in commune. Sexta lex: ut locus, & portæ Conclauis diligentissime custodiantur. Si Romæ electio habeatur, primum à Prætorianis militibus, deinde à Regulis Romanis, & Oratoribus Principum prius Sacramento deuotis: demum in loco, qui ostio Conclauis viciniore fuerit, ab Episcopis, & Conseruatoribus Vrbeis.

Si autem extra Vrbe comitia hæc habeantur, à loci eiusdem dominis temporalibus eodem fidelitatis iure iurando obligatis, quorum munus est Conclauis custodire, & diligenter cauere, ne quid in Conclauis infera-

tur exportetur, quominus legitima suffragia ferri possint. Eorum quoque est singula scrutari, quæ vel cibi, vel alterius rei causa inferuntur ad eos, & curare, ne quid detrimenti Cardinales patiantur, omnibusque ipsorum numeribus præsto esse; & eos forte Pontificis electionem differentes, ad eam maturandam adigere. Milites vero Prætoriani, ac Reguli Romani, Conclauis ab impetu, & violentia tutum reddere debent. Septima lex Pontificis electionis faciendæ est; ut Cardinales à Conclauis egredi nulla ratione possint, nisi Romano Pontifice iam electo & creato, quod si re infecta exierint, ab his qui Conclauis custodiam præstant, iterum ingredi cogi debent. Octaua, ut Cardinalibus uenientibus, post ingressum in Conclauis & ante Pontificis creationem, potestas sit in Conclauis ingrediendi, & cum cæteris suffragia ferendi, nullusque Cardinalis quauis occasione, aut prætextu, etiam vinculo excommunicationis adstrictus, ab electione ipsa arceatur. Nona lex: ut post triduum ab ingressu in Conclauis, nisi Pontifex renunciatus fuerit, Episcopi, Reguli Romani, & qui Conclauis custodiam præstant, maxime in epulis, & cibis, qui ad Cardinales inferuntur, rationem habeant, & ad eos non nisi ferculum unum inferri permittant. Decima, ut in Comitij habendis, pœna anathematis constituta, nulli fas sit, aut largitione vi, aut quicquam polliceri, aut accipere ambiendo, aut animos Cardinalium sibi in noua creatione obstringere quo interim tempore Cardinalibus nulli alij negotio vacandi, ius potestatisque sit, quo electio maturetur. Undecima, ut nemo Romanus Pontifex, nisi duarum partium ex tribus Cardinalium in conclauis præsentibus, integris suffragijs fuerit electus. Duodecima lex, ut mortuo Romano Pontifice, statim omnes Ecclesiastici magistratus cessent, & à suis muneribus vacent, præter Pœnitentiarium Maiorem, & Minorem, & camerarium sanctæ Romanæ Ecclesie (Camerarium vocant) quorum munera etiam post obitum Pontificis perdurant. Hæc ex constitutione Gregorii X. cap. *ubi periculum, de election. in sexto, & partim ex Alexandro III. cap. *Li. et, de elect. in sexto, & Clemente Quinto, Clementin. Ne Romani, de elect. iuxta cuius constitutionis præscriptum primum creatus est Pontifex Innocentius V. Aretij, ubi Gregorius X. obierat, & eo mortuo, Adrianus V. Romæ & postea Viterbij Ioannes XXI.**

Porro conclauis instituendæ causa ea fuit, ne in longum protraheretur electio Pontificis, sicut accidit in electione Gregorii X.

Secundo quaeritur, An ius eligendi Romanum Pontificem semper penes solos cardinales fuerit? Respondeo: olim electionem Pontificis fieri solitam à clero, & quodammodo, ut quaestione proxime sequenti explicabo, à Populo: qui mos per mille, & eo amplius, annos in Ecclesia durauit, ut quidam probant ex cap. *In nomine, dist. 23.* quod fuit Decretum Nicolai II. Pontifex itaque olim eligebatur à Clero, & Populo, vel eligebatur potius à clero, nominabatur & postulabatur à Populo, ut dicam quaest. sequenti. Deinde ab Episcopo Hostiensis consecratur: & per aliquot sæcula electio Romani Pontificis facta à clero, Populo petente, & nominante, quem vellet Pontificem, Imperatoris assensu approbatur, quod ius sibi usurparunt. & contra Canones habuerunt Imperatores à Iustiniani tempore, & postea ademptum eis fuit. Deinde vero, ut quidam scripserunt, quod falsum esse quaestione proxime sequenti tractabo, Adrianus I. iterum concessit Carolo Francorum Regi, nondum totius Occidentis Imperatori creato. cap. *Adrianus, dist. 63.* Sed hoc iure cessit dein Leudouico Imperatori, ca. *Ego Ludouicus, & cap. Sacrorum eadem distinctione*, quod postea priuilegium Leo VIII. Ottoni I. Germanorum Regi contulit, c. *in Synodo, distinct. citata*, ita Romanorum Pontificum concessis, siue permissis, varie Romani Imperatores hoc Priuilegium utebantur, de quo dicam quaest. one sequenti.

Porro tota hæc res sic se habuit: Gregorius Italia omnium Narsetis Patricij opera pulsus, & ea cum Vrbe Roma, Ori-

entalis imperij parte facta sub Iustiano Imperatore, notus quidam in Pontificij Comitij mos inoleuit, vt mortuo Pontifice Romano, noua quidem electio more veteris Maiorum statim à Clero populoque Romano fieret; verum electus Pontifex non ante consecrari, & ordinari ab episcopis posset, quam eius electio ab Imperatore Constantiopolitano confirmaretur: ispeque litteris suis parentibus facultatem Romano Pontifici concederet, vt ordinari & consecrari posset: atque ita iurisdictionem Pontificiam tum obtineret: cuius facultatis habendæ causa necesse erat, vt electus certam pecunie quantitatem Imperatori transmitteret. Qua obtenta facultate ipse postea consecratur, & Romanam ecclesiam administrabat: antea enim, idem dies Comitiorum erat, qui consecrationis Pontificiæ.

Hoc autem, ideo Iustinianum Imperatorem, sua auctoritate sibi usurpasse contra ius credendum est, vt Imperator certior fieret, de noui Pontificis creatione, cuius tunc maxima erat auctoritas, Imperatoribus præsertim ab Italia absentibus, ne aliquo Pontifice, minus grato Imperatori ordinato, Vrbs, & Italia eo auctore ab Orientali Imperio deficeret, & se finitimis Barbaris traderet: quod Siluerium Pontificem aliquando tentasse, sibi falso persuaserat Imperator.

Qua ratione sebat, vt in nouis Comitij is potissimum Romanus Pontifex crearetur, qui Imperatori, quo confirmandus erat: amicus, aut gratus esse crederetur, & de quo ille consideret nihil in Italia moliturum.

Gregorius in Psalmo penitentiali quinto, exponens eum versiculum: *Tota die exprobrabant mihi inimici mei.* cum de Simonis Magi hæresi disputaret, conuenitur de illo onere imposito, per Simoniacam prauitatem. *Hæc est, inquam, hæresis, qua ipsa nascentis Ecclesie rudimenta tenuit, & ante alias hæreses prima apparuit. Cuius erroris vesania licet ex tunc damnata fuerit, postea tamen in Ecclesia germine potissimum pullulauit. Nostris vero temporibus malitia sua virtus exaruit, & totius Ecclesie pacem schismaticæ insurrectione turbauit. Concitauit enim aduersus Ecclesiam Dei, non solum innumerabilem populi multitudinem, verum etiam regiam, si fas est dicere, potestatem. Nulla enim ratio fuit, vt inter Reges habeatur, qui destruit potius, quam regit imperium. Et quot curque habere potest, perierit status sua socios, eos à consorcio Christi efficit alienos: qui turpissimi lucri cupiditate illectus, sponsam Christi captiuam cupit abducere, & passionis Dominicæ sacramentum ausu temerario contendit euacuare. Ecclesiam quippe, quam sui sanguinis pretio redemptam, Saluator noster voluit esse liberam, hæc iste potestatis Regia iura transcendens, facere conatur ancillam: Quam melius foret sibi, dominam suam esse agnosceret: Et postea subiungit: In captum autem sua temeritatem extendit vesania, vt caput omnium Ecclesiarum Romanam Ecclesiam sibi vendiderit, & in dominam gentium terrenam potestatis reserpet. Sic ille. Ideo Paulus Diaconus in vita Mauricij scribit, Pelagium Romanæ ecclesie Pontificem, absque iussu Principis ordinatum esse, eo quod Longobardi, per circuitum obfederant, ne posset quicquam à Roma progredi. Et Aimonijs lib. 2. *De gestis Francorum*, c. 16. Siluerius, inquit, eleuatus est, à tyranno Theodorico, qui apud Gothos Regnum obtinuerat, sine deliberatione decreti Imperialis, & lib. 3. c. 74. cum ageret, de electione Gregorij, ait: Non enim licebat tunc temporis ad Pontificatum promoueri, absque iussione Principis Constantiopolitani. Quidam existimant Iustinianum I. Imperatorem hoc onus remississe nam de eo sic scribit Beda, in li. *De sex aetatibus Mundi*, anno 465. Constantium Papam, ad se venire iubens, honorifice suscepit, ac remisit, ita vt eum die Dominico Missas sibi facere præcipiens, communionem de eius manu accepit: quem profectus in terra, pro suis peccatis intercedere rogans, cuncta Ecclesia priuilegia renouauit. Alij tamen probabilius putant, Donum statim, vt est creatus Pontifex Romanus, litteras ad Imperatorem Constantium V. Pogonatum de more mississe, quibus inter cætera illud postulauit, vt certa illa pecunie summa remitteretur, quæ pro Pontificis creatio-*

ne datur: idque ab eo ferunt Pontificem impetasse. Perdurauit hæc consuetudo vsque ad Benedictum II. cuius sanctitate permotus Constantinus ille Pogonatus Imperator Heraclij pronepos, edicto suo, & Epistola ad Clerum, Populum, & exercitum Romanum missa imperauit, vt deinceps quem Clerus, ac Populus Romanus Pontificem delegissent, is nulla amplius Imperatoris confirmatione expectata, more antiquo, statim ab episcopis consecraretur. Rursus Adrianus I. iuxta aliquorum sententiam, vt dixi superius, hoc ius Imperatori Carolo Magno, Francorum Regi concessit, & eius successoribus Regibus Francorum. *e. Adrianus, dist. 63.* Deinde id Iuris Ludouicus Pius, Francorum Rex, & Imperator, vt dicitur *e. Ego Ludouicus, & c. Sacrorum, eadem dist.* sua sponte dimisit, ac ceteri eius successores in Imperio retinuerunt, donec illis eripuit Adrianus III. qui adeo fuit magnanimus, vt non dubitauerit se Imperatorum potentie opponere. Anno 884. creatus est Pontifex, & decretum edidit, ne in creando Pontifice, aut consecrando, Imperatoris auctoritas, aut assensus requireretur, aut expectaretur. Quod quidem antea Nicolaus I. tentauerat, sed non inchoauit. Conquesti de hac re sunt Imperatores, & alij Principes, sed Adrianus suo iure vsus est in huiusmodi decreto condendo: ademit Imperatoribus quod necessitate cogente antea sui præcessores permiserant. Postea Leo VIII. Othoni I. Germanorum Regi, & Romanorum Imperatori restituit, *ca. in Synodo, dist. 63.* Id postremo Gregorius VII. Henrico IV. adeptum, Cardinalibus, Clero, & Populo Romano primum permisit, deinde alij Pontifices qui secuti sunt, Cardinalibus tantum concessere, & ita illud Alexander III. suo decreto confirmauit. Sed longe ante Nicolaus II. Concilio Lateranensi coacto, quod habetur in c. *In nomine, dist. 23.* de Pontifice eligendo, sic lege decreuerat: *In primis Cardinales Episcopi diligentissime simul de Pontificis electione consultant: mox Clericos Cardinales adhibeant. Et sic reliquus Clerus, & populus ad consensum nouæ electionis accedat, conuertes ne venalitatis morbus aliqua occasione subrepat. Eligatur autem de ipsius Ecclesie gremio, si reperitur idoneus, sin minus, ex alia sumatur, saluo debito honore, & reuerentia dilecti filij nostri Henrici, qui in presentiarum Rex habetur, & futurus Imperator, Deo concedente speratur. Quod si prauorum hominum, ita peruersus inualuerit, vt pura, sincera, & gratuita fieri in Vrbe non possit electio: Cardinales Episcopi, cum Religiosis, Clericis, & Catholicis Laicis licet paucis, obtineant ius potestatis eligendi Pontificem, ubi cõgruerit. Postquam autem electio fuerit facta, si bellica sis tempestas, vel qualiscunque hominum conatus malignitatis studio resistit, vt is qui electus est, in Apostolica Sede iuxta consuetudinem inthronizari non valeat: electus tamen sicut versus Papa: obtineat auctoritatem regendi Romanam Ecclesiam, & dispensandi omnes facultates illius: quod B. Gregorium ante suam consecrationem fecisse cognouimus. Hæc ibi. Ex quibus apparet, etiam eo tempore ius eligendi Pontificem, ad Clerum, & Populum Romanum quadam ex parte pertinuisse: nam Cardinales episcopi, Presbyteri, & Diaconi eligebant, & ipse Clerus, & Populus comprobabat, hoc est, suum præstabat assensum. At vero Alexandri III. tempore tota electio erat ad Cardinales redacta.*

Tertio quaeritur Quomodo Imperator Romanorum ius aliquod habuerit, in electione Romani Pontificis? Multi hæcenus tradiderunt à tempore etiam si Papæ, hoc nomine Primi, in electione Romani Pontificis interponi cepisse auctoritatem Imperatoris, & primum quidem Schismatis tollendi causa, ad sedandos tumultus, & contentiones dirimendas, vt à Valentiniano composita est, inter Damasum, & Vrsicinum; ab Honorio inter Bonifacium, & Eulalium. Nam rescripto ipsius Valentiniani, Damasii electio confirmata est; iussu quoque Honorio Imperator, Eulalium Vrbe pelli, & Bonifacium in Pontificem confirmari, conuocata Romæ Synodo 252. episcoporum. Et à Theodorico Rege inter Symmachum, & Laurætium: Ambo enim isti Rauennam profecti

iudicio

iudicio Theodorici Regis alioqui Arriani, se subiecerunt: Simmachus declaratus est Pontifex, eo quod primo, & à pluribus esset electus. Deinde etiam extra schismata, ne forte tumultus contingeret. Immo eo res paulatim deuenit, ut sine Imperatoris assensu consecrationem suscipere Rom. Pontif. electi non auderent. Durauit hic mos, ut dixi quæstione superiori, à tempore Iustiniani Imperatoris usque ad Constantinum huius nominis V. qui Benedicti II. sanctitate permotus, permisit liberam, ut antea, potestatem Clero Romano designandi, & eligendi Pontificem, postea Adrianus Papa conuocata Synodo Lateranensi, Episcoporum mille 153. Quod antea nulli Imperatorum concessum fuerat, etiam eligendi Pontificis ius, ob pulsos Italia Longobardos, Carolo Magno concessit, ut habetur in cap. *Adrianus dist. 63.* At huic iuri paulo post filius eius Ludouicus Imperator renunciauit: ut dicitur in cap. *Ludouicus, eadem distinctione.* Vnde libera fuit Pontificis electio, & consecratio ad longum tempus, videlicet usque ad Leonem VIII. & Othonem I. Imperatorem: cui ipse Leo iterum concessit ius eligendi Pontificis ut referunt in cap. *In Synodo, in præfata dist. 63.* Hoc priuilegio vsi sunt, Imperatores, qui Othoni I. successerunt, usque ad Henricum IV. Iustissimis de causis hoc ius Imperatoribus abrogauit Gregorius VII. occasione sumpta ab schismate inter Benedictum, Syluestrum, & Ioannem sub Henrico II. Imperatore. Vnde Stephanus IX. Nicolaus II. & Alexander II. sine vilo assensu Imperatoris creati, & consecrati sunt, quod cum iterum subreptitie per insidias, & fraudem impetrasset à Paschali II. Henricus V. ipse Paschalis denuo reuocauit, Congregata Synodo Lateranensi. Postremo ad solos Cardinales ius eligendi Pontificis delatum est; ut constat ex decreto Nicolai II. quod habetur in cap. *In nomine, dist. 23.* Sic res gesta est. Profecto Imperator nullam ius habuit, nec habere potest in electione Pontificis. c. *Nullus laicorum, dist. 63.* quia est causa spiritalis, & Ecclesiastica, in qua Imperator potestatem non habet: nec eam consuetudine quamuis longissima, nec vlla præscriptione sibi potest acquirere, cum laicus capax iuris Ecclesiastici non sit: quare auctoritatem in electione, vel consecratione Pontificis, contra Canones, & Ius diuini sibi Imperatores usurparunt aliquando prætextu inani, & falso. Nec est, quod obijciatur, quod olim factum est ab Imperatoribus: nam id factum est contra Canones, & Iura. Damasus, Bonifacius, & Symmachus sese submiserunt Valentiniano, Honorio, Theodorico Regi, necessitate compulsi, grauioris mali deuitandi gratia, nimirum, ut seditiosorum hominum tumultus, & violentia, Imperatorum auctoritate reprimerentur. Iustinianus itidem sibi usurpauit ius, quo voluit, ne Rom. Pont. electus absque ipsius Imperatoris assensu consecraretur: quod postea successores eius imitati sunt. Id vero quod habetur in c. *Adrianus, dist. 63.* quidam putant esse falsum, & Gratianum id accepisse ex Siegberto in Chronico anno 773. vbi dicit sic: *Adrianus Papa ad tuendam res Ecclesie, Carolum Romanum accessit: qui pergens Papiam ob sedis: ibique relicto exercitu Romanum peruenit: sanctam Resurrectionem ibi peregrin: postea rediens Papiam cepit, iterumque Romanam rediit: Synodum constituit cum Adriano Papa, aliisque 153. religiosis Episcopis, & Abbatibus, in qua Adrianus Papa, cum vniuersa Synodo dedit ei ius eligendi Pontificem, & ordinandi Apostolicam Sedem. Insuper Archiepiscopos, & Episcopos per singulas Prouincias ab eo, inuestituram accipere desinuit, & ut nisi à Rege laudetur, & inuestiatur Episcopus, à nemine consecratur, omnesq; rebelles huic Decreto anathematizauit: & nisi resipiscerent, bonis eorum publicari constituit.* Sic ille.

Certe mihi in hac re Siegbertus suspectus est: nam ipse solus ita narrauit, non scriptores alij illorum temporum, & illum secuti sunt Gratianus, & post Gratianum omnes historici: cū nihil tale scripserit Eginhardus cancellarius Caroli Magni in vita ipsius: nihil Anastasius Bibliothecarius, in vita Adriani Papæ. Deinde, quia Siegbertus, quāuis Monachus, fuit tamē Henrici Imperatoris po-

tius fautor, quam Papæ Gregorij VII. vnde anno quarto sic scribit: *Henricus Rex Romanum vadit, propter scandalum discordiam, qua erat inter Regnum, & Sacerdotium: qua coepit à Papa Gregorio VII. qui & Hildebrandus nominatus est: & exagitata à successore, Victore, & Urbano, & pra omnibus à Paschali magno scandalo erat totum mundo. Rex autem voluit vti auctoritate, consuetudine, & auctoritatibus priuilegijs Imperatorum, qui à Carolo Magno, qui post de Regibus Francorum imperauit Romanis, iamq; per trecentos, & eo amplius annos imperauerat sub 63. Apostolicis, dabat licite Episcopis, & Abbatibus, & per annulum, & per virgam. Contra hanc Maiorem auctoritatem censebant Papa Synodali iudicio non posse, nec debere dari per virgam, vel per annulum Episcopatum, aut aliquam Ecclesiasticam inuestituram à laicali manu: & quicunq; ita Episcopatum, aut aliquam Ecclesiasticam iuris inuestituram: accipiebant, excommunicabantur.* Sic ille. siue sit verum siue falsum, quod scripsit Siegbertus, & refertur in c. *Adrianus, dist. 63.* nihil facit ad probandum, Imperatores aliquando habuisse ius eligendi Pontificem: quia et si demus, verum esse Siegberti, & Gratiani testimonium, ex eo solum colligitur id habuisse Imperatores non iure suo, sed priuilegio Adriani Pontificis, & aliorum successorum. Item quāuis Siegbertus, & Gratianus dicant, concessisse Adrianum Carolo Magno ius eligendi Pontificem, verbum, *eligendi*, acceperunt late, & ample, non præse, & strictè, videlicet pro eo, quod est electio iam factæ Canonice, & legitime assensum præstare. Eligebat Clerus Pontificem; deinde referebatur electio ad Imperatorem, ut suum præstaret assensum, ut dicit Gratianus, *dist. 63. c. Cum longe, & Electiones, & c. Vota, & c. Principibus.* Interest Principis in festum non habere Antistitem: non tamen idcirco electio min⁹ valebat, si Imperator dissentiret: sed poterat sibi consulere, & intercedere, ne electus præstet. Vnde in c. *Cum terra, de elect. ad finem*, dicitur: *Quo facto non prohibemus quā Regis requiratur assensus: sed propter hoc ipsum, electionem nolimus impediri.*

Quarto quæritur, Quomodo Populus Romanus olim in electione Pontificis ius habuerit? Quot quot de vitis Pontificum scripserunt, communiter dixerunt, eos eligi consueuisse à Clero, & Populo Romano. Hoc autem sic intelligitur: Populus nominabat, & designabat quem sibi velle Pontificem dari. Sed non cogebatur iure Clerus eum admittere. in c. *Nosse dist. 63.* dicitur: *Sacerdotium quippe est electio, & fidelis populi consensus adhibendus est: quia docendus est populus, non sequendus.* Et c. *Episcopus, eadem dist.* dicitur: *Episcopus per Æmiliam non consecres, nisi post electionem, vel consensum Cleri, & Populi.* Tunc enim, ut ait Gratianus in c. *Cum longe, ead. dist. & c. Elect.* in Ecclesia Dei rectè præficitur Antistes. cum Populus pariter in eum declamauerit, quem Clerus communi voto elegerit: quod probat auctoritate Cælestini Papæ dicentis: *Cleri, Plebisq; consensus requiratur: & testimonio Leonis Papæ: vota Civium, testimonium popularium, honoratorum arbitrium, electio Clericorum in ordinationib; Sacerdotum constituuntur. & infra: per pacem & quietem Sacerdotes, qui futuri sunt, postulentur: renatur subscriptio Clericorum, honoratorum testimonium, Ordinis, Conuentus, & Plebis: erat igitur petitio Populi, electio Clericorum, consecratio Episcoporum: Quando Populus fuerit penitus exclusus ab electione Pontificis, non ita certo constat. Pleriq; dicunt cœpisse excludi statuto Nicolai II. quod habetur c. *In nomine, dist. 23.* Sed certe postea aliqui Pontifices fuerunt electi à Clero, siue à Clericis Cardinalibus, in quorum electione intercessit quoque Populi assensus, siue petitio, & desiderium, & votum, ut antea.*

Quinto quæritur, An si aliqui Cardinales, ita absint, & distent, ut omnino intra decem dies ad Pontificem eligendum conuenire non possint expectari debeant? Glossa in c. *Vbi periculum, de citato*, ait, esse expectandos, quia vel Pontificis diplomate ius habent, ut expectentur, vel ante Pontificis obitum alia de causa iter facere potuerunt: sed certe probabilior est sententia eorum, qui negant eos esse expectandos, quia in c. *Vbi periculum de Elect. in c. decem dierum*

spatium præfigitur. Sic Card. Alb. de Card. q. 13. præferunt quando admoniti, & certiores facti venire non possent.

Sed dubie questionis est, An si electio fiat communi Cardinalium omnium præsentium, vel duarum partium eorum consensu, non expectatis intra decem dierum temporibus absentibus, vim & locum habeat? Glossa in eod. Capit. ubi periculum, sentit eam electionem ratam esse, & firmam, quia in eo capite generatim dicitur nihil excipi, aut opponi posse, si Pontifex eligatur suffragiis duarum partium Cardinalium. Item si illi Cardinales præsentis quoque fuissent, & contraxissent, nihilominus ipsis inuitis electio consisteret. Nec diuersum ab his Philippus, & Archidiaconus docuerunt: putant enim hi, ad substantiam electionis solum requiri, ut Pontifex à duabus partibus Cardinalium eligatur, cætera vero ad accidentia electionis attinere, nempe locum, & tempus. Sed alii arbitrantur, quos sequi videtur Cardin. Alban. de Cardinal. questio. 14. irritam esse, & inane electionem, quia cum tempus certum lex aliqua præscribat, ad substantiam spectat; at ius in electione Pontificis decem dierum spatium requirit ad hæc, ut absentes Cardinales expectentur, ergo iis non expectatis, qui tamen commode venire possent, si electio fiat, rata, & licita esse non potest. Mihi utraque sententia probabilis esse videtur: sed quia prior communis est, & in c. V. ubi periculum. vniuersim dicitur nullam exceptionem obijci posse, videlicet iuris scripti, non iuris naturalis aut diuini, quando electio facta est communi præsentium Cardinalium consensu, ipsi subscribo.

Sexto quaeritur, An si Cardinales metu in constantem virum cadente Pontificem eligant, electio consistat, & valeat? De hac questione Cardin. Alban. de Cardinal. q. 18. Negant quidam, eo quod electio secundum iura debet esse libera, cum ex consensu procedat. c. Cuius locum, de sponsa. Deinde quia Pontifex statim, ut est electus, iurisdictionem nanciscitur, at nulla est iurisdicatio per vim, aut metum tradita. l. 2. ff. de iudic. & Glossa in l. Si mulier. §. si dos. ff. de sponsa. Alii vero affirmant iure ipso subsistere, sed nihilominus esse rescindendam, & hæc est verior sententia, si ius antiquum commune in c. V. ubi periculum, citato spectemus, quoniam si electio duarum partium Cardinalium suffragiis fiat, nihil contra eam excipi, aut opponi potest: at iure nouo edico in Concilio Constantiensi Sess. 29. nulla est electio Romani Pontificis per metum facta. Sic enim ibi sancitum est: Quod si forte electionem Romani Pontificis per metum factam, qui caderet in constantem virum, seu impressionem de cetero fieri contingat, ipsam decernimus nullius efficacia, vel momenti, nec posse per sequentem consensum etiam metu prædicto cessante ratificari, vel approbari.

Qualis autem, & quantum metus sufficiat, ut cadat in virum constantem, & electio irrita fieri possit, aut reuera irrita sit, habenda est ratio circumstantiarum, nimirum personarum, & rerum, loci, & temporis. Quæres, An sit fides habenda Cardinalibus, cum dicunt, se per metum elegerunt Pontificem? Respondet Baldus in c. V. ubi periculum, de elect. in 6. non esse habendam, nisi antea protestati fuerint se per metum ad eum creandum adigi: & in Concilio Constantiensi statutum est, ut Cardinales, cum primum ad locum tutum accedere queant, eorum Notariis publicis, & populo testentur metum, si quis interuenisset. Si quid item aliunde de metu constaret, rescindi posset electio. Præterea statuit ibidem Concilium, non licere Cardinalibus, si per metum Pontificem elegerint, ad aliam electionem procedere, nisi ille, qui est per metum electus, renunciet, vel decedat, donec per Generale Concilium de electione fuerit iudicatum: & si procedant, nulla sit ipso iure electio, sintque secundo eligentes, & electus omni dignitate, & statu etiam Cardinalatus, & Pontificali, ipso iure priuati, & inhabiles de cetero ad eisdem, ac etiam ad Papatum.

Septimo quaeritur, An Cardinales nondum adepti insignia Cardinalitatis, quæ iuxta Romanæ Curie morem

Pontifex dare consuevit, habeant ius suffragium ferendi in creatione Rom. Pontificis? Quidam negant, eo quod suffragium non sit proprietatis, sed possessionis fructus: ergo Cardinalis nondum possessionem assecutus, in Communi suffragium non habet: & proinde Cardinalis dignitatem quidem per electionem adeptus, nondum tamen insignia, ac idcirco possessionem nactus, suffragium habere non potest. Alii tamen affirmant, quia eo ipso, quo est à Rom. Pont. electus, & creatus, omnem potestatem administrandi Ecclesiam nanciscitur: si aliud iuris impedimentum non obstat. Deinde id colligunt à simili: nam Abbas etiam si sacratu non sit, & nomen Abbatis habet, & Ecclesiam administrat, & baculo pastoralis, annulo, mitra, & aliis Pontificiis insignibus, utitur. Sic Cardin. Alban. de Cardinal. q. 17.

Octavo quaeritur, An in suffragiis duarum partium Cardinalium numerandum sit ipsius electi Pontificis suffragium, ita ut is seipsum eligere queat? Negat Glossa, in c. V. ubi periculum, de Elect. in sexto. Sic etiam Cardin. Albanus de Cardinali. q. 18. esse numerandum: nemo enim sibi iurisdictionem dare potest, ac propterea inter danem, & accipientem, inter eligentem, & electum debet esse distinctio: secus tamen esset, quando omnes Cardinales, aut eorum tres partes, vel duæ in vnum aliquem Cardinalem compromitterent, ut ipse quem vellet Pontificem eligeret, tunc si ipse seipsum eligeret, locum haberet electio, quia non suo, sed aliorum nomine, & consensu id faceret: idque Ioannes XXII. fecisse perhibetur.

Nono quaeritur, An Cardinalis iuste impeditus, vicem, ac suffragium suum alteri demandare queat? Respondeo, cum Ancharano, & Philippo in c. V. ubi periculum citato, minime, quia non est Cardinalibus id iure concessum. Sic etiam Cardin. Alban. de Cardinalibus, q. 19.

Decimo quaeritur, An si omnes Cardines paciscantur inter se, ut is Pontifex habeatur, qui fuerit à maiori eorum parte electus, electio subsistat? Ratio dubitandi est, quia in c. Licet, de elect. requiritur ad electionem Pontificis duarum partium consensus. Respondeo, eam conuentionem vim, & locum habere, quoniam in c. V. ubi periculum, & c. Licet, non prohibetur, nam electio duarum partium consensus postulat, & huiusmodi conuentio sit communi omnium Cardinalium consensu: ac proinde electio Pontificis à duplici parte Cardinalium facta censetur. Sic Cardin. Alban. de Cardinali. q. 21.

Quæres, An necesse sit, ut omnes Cardinales, in hanc conuentionem consentiant, ut ea locum habeat? Respondeo, necessarium esse, nam vno tantum dissentiente, esset irrita conuentio; in re enim communi potior est conditio prohibentis. l. Sabinus, ff. communi diuidendo, & c. Quia propter de Elect. Archid. in c. Si transitus, dist. 79. & Abbis in c. Constitutus, de Appellat. & Glossa, in c. 2. de elect. in 6. Quæres, An similiter compromissum valeret, si Cardinales compromitterent, ut ab vno eorum Pontifex eligeretur? Respondeo, valere id quidem, sed necesse quoque esset, ut omnes compromitterent: alioqui enim vno dissentiente, nullum esset compromissum. c. Quia propter, de election. Cardinali. Alban. in quest. 21.

Vndecimo quaeritur, Ad quosnam spectaret Pontificis electio, si nullus esset Cardinalium superstes? Hanc questionem tractat Aug. Ancon. in sum. q. 3. art. 2. Hostiensis, in c. Licet, de elect. duas sententias recenset, quarum vna docet ad Clerum Romanum pertinere: altera, ad generale Episcoporum Conuentum. Priorem putat ille magis cum Iure Canonico, & æquitate congruere: tum quia summus Pontifex est Urbis Episcopus, & Cleri est suus Episcopus eligere: tum etiam quia difficile esset totius Christiani orbis Antistes vocare ad Pontificem creandum. idem sensit Panorm. in c. Licet, & Imola in Clem. Ne Romani, de elect. sed Decius tamen, in c. Licet, de elect. magis posteriorem sententiam probauit, & ante eum Augustinus Anconitanus loco citato, eo quod summus Pontifex non solum est Romanæ ciuitatis Præsul, sed totius præterea Ecclesiæ pastor, & caput: ac proinde

ad totam Ecclesiam, ejus electio pertinet: præsertim cū Schismata orientar, si solus Clerus Romanus Pontificem eligeret. Alii quos sequitur Albanus Card. q. 25. distinguunt: aut factura esset difficilis Generalis Concilii Congregatio, aut scelus, si primum ad Clerum pertineret electio: si secū dūm, ad Concilium, & Ludouicus Romanus, & Turcocrēnata sentiunt, si electio Pontificis à Clero Romano fieret, eam ad Canonicos S. Ioan. Lateranensium pertinere, quia in eorum Ecclesia Pontifex cathedram, & sedem suam habuit, & in ea sui Pontificatus possessionem nanciscitur: Et ut constat ex c. 1. *Et c. cum Ecclesia, de elect.* Canonico- rum est suos Episcopos eligere. Baldus scripsit, Cardinalibus, mortuis ius & potestatem eligendi Pontificem ad Patriarchas attinere. Sed cerè probabilius alii senserunt, id juris, vel penes Clerum Romanum Ecclesie Lateranensis, vel penes Concilium Generale residere.

Duodecimò quaeritur, An si Cardinales in eligendo Pontifice, negligentes essent, vel quia in Conclauē ingredi recūsarent, vel ingressi postea discordes exirent, ad redeundum in conclauē compelli possint? Respondeo, compelli posse ab his, quibus conclauis custodia demandata est. *Card. Alb. q. 26.* Sed quid si plures exierint, ad eandem electio Pontificis attinebit, qui manserint? Profecto ad eos pertinebit, siue iniustus de causis exierint, puta ob incōmodam valetudinem, vel ob alium iustum, & legitimum impedimentum, siue iniustus, ac minus idoneus, ut quia illi à cæteris dissentiant. *Sic Card. Alban. quest. 27.* Quæres: quid fiet, si metu exire aliqui cogantur? Respondeo distinguendo: aut sublato metu redibunt illi, aut scelus. Si non redibunt ad decem dies expectati, electio ad reliquos pertinebit: at metu non sublato, reliqui ius electionis non habebunt. *Card. Alb. q. 27.*

Decimo tertio quaeritur, An Generale Concilium, Pontifice gradu dignitatis delecto, possit absq; Cardinalibus Papam eligere? Hæc quaestio in Concilio Constantiensi diu multumque agitata, & discussa fuit, & tandem, ut omnis discordia tolleretur, in eo conueniunt omnes; ut Cardinales, tam propria auctoritate, quam ipsius Concilii potestate, summum Pontificem eligerent: ita tamen ut cum ipsis Cardinalibus quælibet natio sex viros idoneos, & religiosos designaret, qui tunc solum Romanum Pontificis electioni interessent, & vna cum ipsis Cardinalibus, qui ad Concilium venissent, in Conclauē ingredentur, cum auctoritate Romanum Pontificem eligendi: & is qui à duabus partibus Cardinalium, & eiusmodi hominum designatorum electus esset, verus, & legitimus Pontifex haberetur: Vnde triginta viri, ex quinque nationibus, sex ex singulis, Italica, Gallica, Germanica, Hispanica, & Anglicana à Concilio delecti sunt, qui omnes sacris initiati erant: & in Conclauē ingressi, quarta post ingressum die, communi suffragio elegerunt in Romanum Pontificem, Othonem Columnensem, nobilissimum Romanum, Diaconum Cardinalem, S. Georgii in Velabro, qui Martinus Quintus appellatus est, eo quod ejus electio in die S. Martini Episcopi, & confessoris sacro celebrata sit.

Cæterum, quia controversia hæc summò omnium consensu, ad concordiam redacta est, operæ pretium est, ut quid iura in hæc re postulent, breuiter discutamus. Hanc quaestionem suæ, & latè tractat Cardinal. Albanus de Cardinal. quest. 35. sunt qui censent, penes Cardinales esse ius, & potestatem eligendi, vbi Ecclesia obitu Romani Pontificis, vel ipsius renuntiatione vacua sit, aut si vidua fuerit, vel quia Romanus Pontifex est à gradu potestatis expulsus, vel quia eius electio irrita, & inanis declarata sit, ad Generale, inquit, Concilium pertinebit ius Pontificem creandi, quod colligunt ex eo, quod Constitutio in casu mortis electionem decernens, ad alium sedis vacantis modum protendi nec iure potest, nec debet, *c. susceptum, de rescript. in 6.* Deinde quia, in cap. transmissus, & in cap. Si duo, dist. 79. habetur: *vbi duo de Pontificatu contendunt, ille est notus ferendus, quem notabilis Cl-*

ricorum numerus, noua ordinatione diuinitus iudicium, & uniuersalis consensus elegerit. Hæc vbi quæ verba proprie generali Episcoporum Concilio conueniunt. Accedit, quod Constitutio, quæ hæc potestatem Cardinalibus concessit, nihil de Concilio electiois tempore cogit cogitasse videtur, sed potius cogendi Concilii, difficultates, & pericula præ oculis habuisse. Sed iure cautum est, ne Constitutio ad ea, quæ verisimiliter cogitata non fuerunt, trahatur. In l. si hominem ff. De Contrahen. emptio, & c. cum olim. de sent. & re iudic. Postremo, quia iura concedunt, ut Romano Pontifici potestas adimatur, si fuerit hæreticus deprehensus, cap. Si Papa dist. 46. Ergo iure est Concilio permittum, ut Pontificem eligat. Nam si quod plus est, iura concedunt, quod minus est, non intelliguntur denegare. *c. Cui licet, de regul. iuris in 6. & in l. Non debet. ff. eod. tit.* Et enim conferendi potestas videtur concessa, cui permittitur facultas auferendi, ut colligitur ex l. Nemo qui condemnare. ff. de regul. iuris. Alii veto negant hoc ius ad Concilium pertinere, quia vbi ius nihil distinguit, nec nos distinguere debemus: at ius vniuersum Cardinalibus concedit potestatem, Romanum Pontificem eligendi. Quidam id facere Concilium posse putant, quoniam mortuo Pontifice, aut Pontificia sede priuato, tota Ecclesie iurisdicō est penes Generale Concilium: at Ecclesia potest hanc potestatem Cardinalibus auferre, eam enim ipsa concessit: ergo & Generale Concilium. Plerique tamen negant id facere Concilio licere: quia ea potestas est Cardinalibus data auctoritate Romani Pontificis, & approbatione Generalis Concilii, ut patet ex cap. Licet, & cap. Vbi periculum supra citatis: Ergo sola Concilii auctoritate potestas iure nequit auferri, nisi Romani quoque Pontificis consensus accesserit. Et hoc mihi magis probatur: ita tamen, ut sentiam sicut etiam tenet Cardinalis Albanus q. 53. eam potestatem posse Concilium adimere, si iusta alioqui causa subsit: ut si demerere, & officio esset ob crimine hæreticis pontifex delectus, & Cardinales essent criminis participes, aut alia de causa suspecti: aut verisimiliter crederetur offensionem orituram, aut schisma, vel magnum Ecclesiasticæ pacis perturbationem: tunc enim ob communem Ecclesie salutem, iure posset ad tempus, non in perpetuum Cardinalibus ea potestas auferri, alioqui minime. Obijciunt: Generale Concilium potest id ius Cardinalibus concedere: ergo & auferre. Respondeo, potuisse quidem, sed non sine iusta causa, quæ quidem alicui ponderis, & momenti esse videtur.

Decimo quarto quaeritur: Qua ratione Cardinales, cum potestatem, & iurisdictionem Pontificiam non habeant in electum, a duabus ipsorum partibus transferant: cum sit regula legibus confirmata, neminem plus iuris in alium transferre posse, quam ipse habeat: l. Traditio. ff. de acquir. rerum dominio; & c. Nemo plus iuris, de regul. iuris, in sexto. De hac quaestione Cardinal. Albanus de Cardinal. q. 22. Respondent quidam, prædictam iuris Regulam tantummodo locum habere, quando ius aliquod, nec actus, nec habitus, nec potestatem penes aliquem est: at quando id saltem potestatem quis habet, illud potest in alium omnino transmitti: sicut inquit, rei dominus, licet in re sua vsum fructum non habeat, potest tamen illum alteri concedere. Similiter nemo in re sua seruitutem habere dicitur, & tamen potest eam alteri constituere. Sed hæc exemplum non mihi videtur rem ipsam conficere, quia licet rei dominus in re sua vsum fructum non habeat, tamen tamen ex ea colligendi ius habet, quod in alium transfundit: tamen etiam nemo in agro suo seruitutem habet, potest tamen per agrum suum ire, ambulare, iumentum agere, plaustrum trahere, aquam ducere: quæ omnia potest in alium transferre.

Dicendum igitur est, Cardinales potestatem Pontificiam non dare Pontifici à se delecto, sed Pontificem nominare tantum, designare, & deligere: nominatus vero, delignatus, & delectus ab ipsis Pontifex, à Christo Domino potestatem accipit: Christus enim eo ipso; quo re-

rum, & successorem eius suum Vicarium in terra constituit, promittit se daturum potestatem ei, quem ipsi Ecclesia, vel alii ipsius Ecclesie nomine in Pontificem delegissent. Eligunt igitur Cardinales: sed potestatem Pontificiam non conferunt: confert autem Christus: ac propterea ei, quem in Pontificem elegerunt, adimere nequeant potestatem: sicut hæres qui tandem ex voluntate testatoris vni familiæ ex ipsius relinquere cogebatur, licet arbitratu suo posset vnum potius, quam alterum eligere, nihilominus quia eorum vnum eligere necessario debuit, electo nihil de suo dare iudicatur: nam quod reliquit, omnino reddere debuit: & beneficium illud primo testatori, non hæredi eligenti acceptum ferendum est. Sic etiam Cardinales iure cogunt vnum eligere in Pontificem, ac electo nihil de suo tribuunt, sed potius Christus per ipsos, dat electo potestatem, vbi vnus de pluribus, & incertis eligitur, quemadmodum etiam si mandato meo, vt certum aliquid à me relictum vni ex pluribus pauperibus, quem tu elegeris, conferatur, id à me, non à te eligente habere intelligitur electus. Eodem modo, qui eligunt Imperatorem, aut Regem, quamuis ipsi Imperatoriam, aut Regiam potestatem non habeant, electus tamen ab ipsis Imperator, aut Rex, habet eam ratione iuris, & legis, quo Electores vnum ex multis eligere cogebantur. Pari ratione, quis iure privilegii sibi ab Pontifice, vel Imperatore concessi, potest Doctores & milites creare, quamuis ipse nec miles, nec doctor sit.

Decimo quinto quaeritur, An Cardinalibus liceat viuentem Pontificem, de successore eligendo tractare absq; vilo ipsius Pontificis consensu: nam certi iuris est id licitum esse nuda, & voluntate Pontificis adhuc viuentis, vt habetur in c. Si transitus, dist. 79. Respondeo, reum maiestatis esse eum, qui absq; Principis consensu de eius successore eligendo tractat. Bal. in l. quoniam liberi. C. de rest. vbi Innoc. c. isar. Vtq; iure damnantur, qui agunt de loco, dignitate, & bonis Principis viuentis absq; eius consensu, eo quod inde nascitur occasio oprandæ, captandæ mortis, quam omnes leges, & iura detestantur, & damnant: præsertim cum inter Præfulem, & Ecclesiam spirituale coniugium contrahatur, potiusque grauissima sint in coniuges constituta, qui matrimonio adhuc constituto, de alio incundo coniugio tractant. Sanè extat Constitutio Pauli I V. quæ incipit, *eius secundum Apostolum*, edita contra eos, qui viuentem Romano Pontifice, & eodem incito, de alio Pontifice agunt eligendo, vbi Pontifex sic ait: *Omnes, & singuli tam clerici, quam laici, seu viri, seu femina, qui per se, vel alios, nobis viuentibus, & inconsultis, verbis, vel scriptis, aut nunciis cum aliquo de futuro Pontifice eligendo hæcenus tractauerunt, vel tentauerunt, seu in posterum Romano Pontifice viuentem, & inconsulto tractabunt, vel tentabunt, quauis dignitate, honore, & excellentia præditi sint, etiam Cardinalatus honore, Ducali, Regali, vel Imperiali auctoritate præfulgunt, ipso iure, absque ulla ferenda sententia sint excommunicati: à qua excommunicatione per alium, quam per Romanum Pontificem, præterquam in mortis articulo, absolui non possint. Et incurrant priuationem cuiusvis dignitatus Ecclesiasticae, vel secularis, etiam Cardinalatus honore, vel Regali, aut Imperiali dignitatis, & cuiuscumque beneficii Ecclesiastici, regularis, vel secularis, & cuiuscumque annue pensionis, seu prouentus regni, vel domini, iure feudi possessi, & quorumcumque bonorum spiritualium, & temporalium: Et eiusdem poenæ subiecti sint ipso facto, qui per se, vel alium, auxilium, consilium, fauorem, vel operam, verbis, vel scriptis, re, aut factis, promissione, pollicitatione, susceptione, aut quouis alio modo, directe, vel indirecte, principaliter, vel incidentaliter præstiterint: Et quotquot in præmissis aliquo modo mediatores, nunciis, procuratores, seu extiterint, nisi per se, vel alium, cum primum commodo poterunt, id reuoluerint: huiusmodi enim etiam si complices fuerint, reuocanda donabuntur. Anathematizentur etiam ipso iure subiecti eos, qui assensu remario afferuerint contenta in his literis iniusta, illicita, & vel aliqua existere, aut in toto, vel in parte non valere, seu ali-*

quo tempore non valitura, aut à nobis fieri non potuisse, aut non debuisset. Hæc ibi Pontificia Constitutio.

C A P. III.

Alia quaestiones, de Cardinalium potestate diluuntur.

Primo quaeritur, Quid iuris, & potestatis habeat Collegium Cardinalium Sede Apostolica vacante? Nam videtur id posse, quod est iurisdictionis Pontificiæ, cætera enim inferiora Canonicorum Collegia post obitum sui Antistitis, Episcopali iurisdictione funguntur. c. Is, qui, de maior. c. obed. c. e. Cum olim, eodem titulo in sexto. Communis sententia receptum est, prædictum Cardinalium Collegium non posse ea præstare, quæ sunt Romano Pontifici reseruata, vt habetur in Clem. Ne Romani, §. Irritum, de elect. Nihilominus tamen Cardinales, causa schismatis tollendi, & sedandi, possunt Generale Concilium conuocare, c. si quis peccata, dist. 79. vnde tempore magni schismatis coactum est Generale Concilium Pisis. Deinde si quis à duabus partibus Cardinalium esset in Pontificem electus, & ab Vrbe mulum distaret, ne Ecclesia damnata pateretur, donec ipse electionem ratam haberet, possent Cardinales nonnulla negocia expedire. Ex quo fit, vt Collegium Cardinalium nequeat vllum Cardinalem creare, nec constitutiones, aut leges ferre, vel iura iam antea Pontificis auctoritate confirmata abrogare, vel aliqua ex parte mutare. Ac propterea si quæ sint leges aliquid de Romano Pontifice creando statuentes, eas ipsi Cardinales feruare coguntur. Obijcies: possunt id quod maius est, nimirum Pontificem creare: quidni illud quoque quod minus est? Respondeo, in his, quæ sunt iurisdictionis, infirmum esse huiusmodi argumentum, quandoque id quod maius, & quod minus est, natura, & ratione distinguuntur. Lique etiam ex dictis, non posse Cardinales Legatum extra Curiam mittere, præsertim inuitum, nec Legatum à Pontifice ante missum reuocare: hæc enim, & alia similia Romano Pontifici reseruantur. Card. Alex. in Clem. Ne Romani, de elect. q. 2. Rogabis, cur Cardinalium Collegio tot, ac tanta denegentur, cum tamen Canonicorum Collegiis, quæ Episcopalis iurisdictionis sunt, concessa legamus? Respondeo, id merito factum esse, vt Cardinales Romani Pontificis electionem maturent, alioqui enim plura, & maxima damna, & mala crearentur Ecclesie.

Secundo quaeritur, Quid iuris, & potestatis habeant Cardinales, qui Episcopi non sunt, in Ecclesiis, quarum Titulos habent, & in Cappellis, ac reliquis Ecclesiis ipsorum titulis subiectas? Respondeo, eos habere iurisdictionem Episcopalem forensalem, Abbas, Felinus c. Butrius c. His qua. de Maiorit. c. 1. de Maiorit. c. obed. in sexto, Ludouicus Romanus cons. 498. c. Cardinalis Alban. de Cardin. q. 46. Mandosius in Regulam 7. Cancellaria q. 1. Ex quo fit, vt conferre queant omnia Beneficia, Canoniciatus, Præbendas, siue quælibet alia officia curam animarum habentia, siue non habentia. Nam Sixtus IV. amplissimum illis, iuste Felino in ca. His qua. de maior. c. obed. n. 1. privilegium concessit, vt conferre possint omnia beneficia, siue in Ecclesiis, quas, vel iure tituli, vel commendationis, vel administrationis habent: non obstantibus expectatiuis, vel reservationibus, nisi vacent in Curia: & summus Pontifex dictas Ecclesias, nisi expresso Cardinalis, ordinarii, vel commendatarii consensu conferre non debeat. Regula 7. Cancellaria habet: Item reseruat dispositioni suæ generaliter quoscumque Canoniciatus, & præbendas, ac dignitates personatus, & officia in Basilica Principis Apostolorum, & S. Iohannis Lateranensis, ac B. Mariæ Maioris de Vrbe, Ecclesiis, necnon ad collationem, prouisionem, presentationem, seu quamuis aliam dispositionem S. R. E. Cardinalium à Romana Curia absentium ratione suorum Episcopatus, Cardinalatus, & in eorum Cardinalatibus Ecclesiis, ac Titulorum spectantia, quæ ad id absentia sua durauerit, Canoniciatus, & Præbendas, Dignitates, Personatus, Administrationes, Officia, cæteraque beneficia Ecclesiastica cum cura, vel sine cura, vacantia, & in antea va-